

LESBRIEF

Vluchten voor je leven

Inleiding

Beluister het angstaanjagende verhaal van Rahaf en haar gezin.

Dit is niet zomaar een verhaal. Dit is namelijk het waargebeurde verhaal van een anonieme asielzoekster en haar gezin uit Steenwijk. Rahaf had de moed bijna opgegeven. Dobberend en deinend op een woeste zee, stuurloos en bang. Ze was ervan overtuigd dat ze het niet zouden redden. Hoe angstig zou ze zich gevoeld hebben?

Nog steeds zijn er heel veel vluchtelingen die de oversteek maken per boot of in vrachtwagens. Velen van hen redden het niet. In Nederland hebben we ook veel vluchtelingen, de asielzoekerscentra zitten vol. Deze mensen vluchten niet voor niets. Bedenk dat je al in de gevangenis kunt belanden doordat je je mening hebt geuit. Of omdat je aan een demonstratie hebt meegedaan. Of omdat je homoseksueel bent. Of als vrouw zijnde vermoedelijk een andere man hebt gezoend.

De vader van Rahaf is in de gevangenis in Syrië gestorven. Vermoedelijk is hij doodgemarteld of gestorven aan zijn verwondingen. Voor Rahaf is het gezien de afschuwelijke omstandigheden gelukkig wel goed afgelopen. Ze heeft nu eindelijk een nationaliteit. Ze kan reizen en ze heeft burgerrechten. Haar kinderen hebben een toekomst. Zij zelf ook, want de echte Rahaf studeert en werkt. En ze mag voor haar mening uitkomen. Dat is vrijheid.

Kijkvraag

Wat zie je op de illustratie? Waar zie je Rahaf met haar dochttertje? En waar zie je Anas en Qais? Vraag aan de leerlingen wie denkt dat de motor van de boot in deze scene al kapot is? Waarom wel of waarom niet? Waar kun je dat aan zien?

Extra

Het verhaal van Rahaf heeft ook een andere zijde. Haar zoon, die nooit ergens echt thuishoorde, nooit een plek had om te aarden, kreeg het nog lastig. Het gezin belandde eerst in Ter Apel, het eerste opvangkamp voor asielzoekers. Daarna kwamen ze in Schalkhaar terecht, wachtend op een verblijfsvergunning. Qais had hier leeftijdgenootjes. Kinderen waar hij Arabisch mee kon spreken, waar hij mee kon spelen. Hij kon zijn zorgen vergeten. Hij had eindelijk een plek waar hij tot rust kon komen. Tot ze verhuisden naar Steenwijk. Weer een andere plaats. Een andere plek. Waar geen Syrische kinderen waren. Opnieuw wordt Qais uit zijn vertrouwde omgeving gehaald. Zonder de Nederlandse taal machtig te zijn. Voor Qais weer een traumatische ervaring. Dit is zeker: hij mag zijn mening uiten, hij mag later zelf kiezen, hij mag worden wie hij wil, wat hij ook maar wil, politieagent, kapper, tuinman, computerspecialist of bankdirecteur. Hij is vrij in zijn keuze, en zijn zusje ook. Met Qais gaat het inmiddels goed, gelukkig maar!

Praat met de leerlingen over het gevoel van Qais. Snappen ze dat het voor hem heel moeilijk is geweest? Ondanks de blijdschap van Rahaf, die niets liever wilde dan een veilig huis, voelde Qais zich verloren en verdrietig. Hoe zouden de leerlingen Qais kunnen helpen als hij bij ze in de klas zou komen? Bespreek de mogelijkheden om hem op te nemen in de klas.

Opdracht

Maak met de leerlingen een woordweb. Zet het woord 'vrijheid' in het midden. Vraag aan de leerlingen welke vormen van vrijheid er zijn en schrijf de antwoorden op. Denk dan bijvoorbeeld ook aan vrijheid van meningsuiting, mogen zijn wie je bent, vrijheid in geloof etc. Is vrijheid wel zo vanzelfsprekend? Wie denkt van wel en wie niet? Laat de leerlingen aan het woord. Maak dan een tweede woordweb en zet het woord 'vluchtelingen' in het midden. Wat voor woorden kunnen de leerlingen hierbij bedenken?

Tekenopdracht

Teken op een groot vel papier een boom zonder blaadjes. Hang de boom aan de muur in het klaslokaal. Geef de leerlingen tekenmateriaal en papier. Laat ze individueel een boomblad tekenen/knippen (niet te klein). In het boomblad maken ze een verhaaltje, gedicht of tekening over vrijheid. Dat kunnen alle vormen van vrijheid zijn die eerder zijn benoemd. Bespreek met de leerlingen de 'Vrijheidsboom'.

Tekenen voor vrede

Het boek 'Tekenen voor vrede' is een inspiratiebron met ruim 100 manieren om de wereld mooier te maken. Het is een boek voor opvoeders, thuis, op school en overal. Het bevat 22 unieke illustraties van eigenzinnige kunstenaars over universele thema's als moed, vooroordelen, vluchten, vrijheid, verzoening, compassie en vrede. Op de website www.tekenenvoorvrede.nu staan meer dan 100 inspirerende ideeën om de wereld mooier te maken. Neem een kijkje op de site.

Mensenrechten, wat zijn dat?

De mensenrechten zijn de belangrijkste rechten die voor iedereen gelden en nodig zijn om een normaal leven te hebben. Zo heb je het recht om niet gediscrimineerd of gemarteld te worden. Of het recht dat je voor je mening uit mag komen of de godsdienst te kiezen die jezelf wilt. Het recht op zakgeld heb je echter niet, helaas pindakaas.

Welke organisatie zet zich in voor mensenrechten? Weten de leerlingen dat? Stel ze hier eerst een vraag over. Het antwoord is Amnesty. Amnesty wil dat iedereen zich aan de mensenrechten houdt. In veel landen gebeurt dat niet. Amnesty onderzoekt dat en voert veel actie.

Wat is Write for Rights?

Elk jaar rond 10 december voeren ze bij Amnesty massaal actie voor mensen die onrecht is aangedaan. Ze schrijven voor mensen die bijvoorbeeld zijn gemarteld om wat ze geloven, die gediscrimineerd werden om wie ze zijn, die gedwongen werden om te trouwen of vastgezet werden omdat ze voor hun mening uitkwamen. Ze schrijven brieven naar autoriteiten en vragen om gerechtigheid. Een lawine van brieven maakt echt indruk. Ook de bovenbouw kan hieraan meedoen. Bestel dan je pakket op de website van Amnesty. Amnesty's educatieteam heeft les- en actiematerialen voor het onderwijs beschikbaar. Doe mee: Write for Rights op school (kom in actie tegen onrecht op de hele wereld).

Schrijfo opdracht

Laat de leerlingen een elfje schrijven. Een gedicht van elf woorden dat altijd op dezelfde manier is opgebouwd: 1 woord, 2 woorden, 3 woorden, 4 woorden, 1 woord. Schrijf een voorbeeld op of maak eerst samen een elfje.

Voorbeeld 1:

vluchten

op zee

ver van huis

waar gaat dit heen?

hoop

Voorbeeld 2:

vrijheid

geen oorlog

zelf mogen kiezen

hoe zou dat zijn?

Nederland